

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 86 47
F: 01 478 86 49
E: gp.mpju@gov.si
www.mpju.gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje
gp.ukom@gov.si

Številka: 010-87/2013/2
Datum: 27.2.2013

Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 4187: Zaposlitev
Zveza: Vaš dopis št. 092-60/2013/1 z dne 7.2.2013

Ministrstvo za pravosodje in javno upravo (v nadaljevanju: ministrstvo) je dne 7.2.2013 v preučitev in pripravo odgovora prejelo predlog državljana, da se v volilne komisije imenuje brezposelne ljudi. Predlagatelj nadalje pojasnjuje, da bi država te ljudi zaposlila za en dan in jim ga plačala oz. odbila od nadomestila in da bi prednost imeli tisti, ki prejemajo nadomestilo, če pa teh ni pa tisti, ki niso upravičeni do nadomestila.

Ministrstvo je pristojno za razlago določb Zakona o volitvah v državni zbor (Ur. l. RS, št. 109/06-UPB1 in 54/07 Odl.US: U-I-7/07-22), ki ureja tudi položaj, vlogo in pristojnosti volilnih organov. V nadaljevanju pojasnjujemo zakonsko ureditev navedenega področja in oceno predloga državljana.

Organizacijo volitev vodijo volilne komisije in volilni odbori ter drugi volilni organi. Ker je za izvedbo volitev bistvenega pomena samostojnost dela volilnih organov, so ti pri svojem delu popolnoma neodvisni in delajo le na podlagi zakona in drugih, na podlagi ustave in zakona izdanih predpisov. Najširše naloge pri izvedbi volitev imajo volilne komisije, ki skrbijo predvsem za tehnično izvedbo volitev ter za varstvo zakonitosti v volilnem postopku, in to ne samo pri glasovanju, temveč že v fazi kandidiranja. Imenujejo se za vsake redne volitve posebej in imajo štiriletno mandatno dobo. Volilne komisije se ustanovijo za državo, za volilno enoto in za volilni okraj. Za volitve poslancev italijanske in madžarske narodne skupnosti se imenujeta volilni komisiji posebnih volilnih enot. Neposredno na voličih pa vodijo volitve volilni odbori, ki se imenujejo za vsake volitve.

Volilni organ sestavljajo predsednik in člani ter njihovi namestniki. Član volilnih organov:

- je lahko samo oseba, ki ima volilno pravico,
- ne more biti član več kot enega volilnega organa,
- ne more hkrati kandidirati na volitvah,
- ne morejo biti predstavniki oziroma zaupniki list kandidatov.

Državno volilno komisijo kot najvišji volilni organ imenuje državni zbor. Za predsednika državne volilne komisije in njegovega namestnika se imenujeta sodnika vrhovnega sodišča. Dva člana in dva namestnika članov državne volilne komisije se imenujeta izmed pravnih strokovnjakov. Trije člani in namestniki članov državne volilne komisije se imenujejo po predlogih poslanskih skupin, pri čemer se upošteva sorazmerna zastopanost političnih strank.

Volilne komisije volilnih enot imenuje državna volilna komisija. Predsednik in namestnik predsednika volilne komisije volilne enote se imenujeta izmed sodnikov. En član in en namestnik člana volilne komisije volilne enote se imenujeta izmed pravnih strokovnjakov. Dva člana in dva namestnika članov volilne komisije volilne enote se imenujeta po predlogih poslanskih skupin, pri čemer se upošteva sorazmerna zastopanost političnih strank. V volilni komisiji posebne volilne enote za izvolitev poslanca narodne skupnosti mora biti vsaj en član pripadnik narodne skupnosti.

Okrajne volilne komisije imenuje državna volilna komisija. Predsednik okrajne volilne komisije se imenuje izmed sodnikov, njegov namestnik pa izmed drugih diplomiranih pravnikov. Ostali člani okrajne volilne komisije in njihovi namestniki se imenujejo po predlogih političnih strank, pri čemer se upošteva njihova sorazmerna zastopanost. Predloge za imenovanje članov okrajnih volilnih komisij in njihovih namestnikov lahko dajo tudi predstavniški organi lokalnih skupnosti z območja volilnega okraja. Pri imenovanju članov okrajnih volilnih komisij in njihovih namestnikov se najprej upoštevajo predlogi političnih strank, s katerih list kandidatov so bili na zadnjih volitvah v državni zbor izvoljeni kandidati, in sicer po vrstnem redu glede na število izvoljenih kandidatov pri čemer v primeru enakega števila odloči žreb, nato pa predlogi drugih političnih strank in lokalnih skupnosti, tako da je zagotovljena politično pluralna sestava volilnih komisij. Če predlogov ni ali jih je premalo, se za manjkajoče člane in njihove namestnike določijo uradniki, zaposleni v organih državne uprave ali upravi lokalne skupnosti.

Predsednik in člani volilnega odbora ter njihovi namestniki se imenujejo izmed državljanov, ki imajo stalno prebivališče na območju volilnega okraja. Politične stranke lahko najkasneje v desetih dneh po razpisu volitev dajo svoje predloge za imenovanje predsednika in članov volilnega odbora ter njihovih namestnikov okrajni volilni komisiji. Pri imenovanju članov volilnih odborov se najprej upoštevajo predlogi političnih strank, s katerih list kandidatov so bili na zadnjih volitvah v državni zbor izvoljeni kandidati, in sicer po vrstnem redu glede na število izvoljenih kandidatov pri čemer v primeru enakega števila odloči žreb, nato pa predlogi drugih političnih strank in lokalnih skupnosti ter njihovih delov, tako da je zagotovljena politično pluralna sestava volilnih odborov. Če predlogov ni ali jih je premalo, se za manjkajoče člane določijo uradniki, zaposleni v organih državne uprave ali upravi lokalne skupnosti.

Funkcija v volilnem organu je častna. Člani volilnih organov torej v nasprotju z vašim prepričanjem ne prejemajo rednega plačila, ampak enkratno nagrado ob vsakih konkretnih volitvah. To plačilo je po svoji vsebini nadomestilo za vloženi čas za sodelovanje v volilnem organu in nagrada za odgovornost, ki jo v skladu z ustavo in zakonom prevzamejo za zakonito izvedbo volitev. Zato to nadomestilo, katerega višino določa zakon, nikakor ne more prevzeti vloge socialnega transferja.

Zakon torej predpisuje določene pogoje za imenovanje članov volilnih organov z namenom, da se zagotovi samostojnost in strokovnost dela ter iz vidika sorazmerne zastopanosti političnih strank tudi neke vrste nadzor znotraj samih volilnih organov. V tem kontekstu lahko ob izpolnjevanju zakonskih pogojev v volilnih organih sodelujejo tudi brezposelne osebe. Status brezposelnosti z vidika uresničevanja ustavno varovane volilne pravice zato ne more biti kriterij za imenovanje v volilne organe, saj gre pri brezposelnih za uresničevanje pravic iz zavarovanja za primer brezposelnosti, torej za uresničevanje socialnih pravic. Teh dveh pravic ni mogoče medsebojno pogojevati, saj bi bilo s tem ogroženo uresničevanje volilne pravice ter bi se tudi

porajal dvom o zakonitosti volitev kot celote. V skladu z navedenim menimo, da vaš predlog ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

S spoštovanjem,

Pripravil/a:
Anja Anzeljc
višja svetovalka

Polona Kobal
vodja sektorja

V vednost:

- Državna volilna komisija, gp.dvk@dvk-rs.si
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, gp.mddsz@gov.si